

Posudek vedoucí diplomové práce.

Název:	Učitelství ústavů v první polovině 20. století
Autorka:	Bc. Veronika Kosová
Studijní program:	N7105 Historické vědy
Studijní obor:	7105T005 Archivnictví – modul Archivnictví a pomocné vědy historické
Vedoucí práce:	PhDr. Marie Bahenská, Ph.D.
Oponent práce:	doc. PhDr. Mgr. Jakub Zouhar, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce o rozsahu 138 stran textu a 64 stran příloh se zabývá vývojem čtyř českých koedukačních učitelství ústavů v první polovině 20. století. Autorka v ní navazuje na svou bakalářskou práci, kterou podstatně rozšiřuje a doplňuje, a to vhodným výběrem dalších učitelství ústavů, umožňujícím komparaci těchto institucí v průběhu několika desetiletí a z různých úhlů pohledu.

Téma i časový rozsah práce jsou dány pramennou základnou, kterou autorka využila, tj. archivní fondy zvolených učitelství ústavů (Kladno, Příbram, Kutná Hora, Soběslav). Volba těchto měst, resp. ústavů, je v úvodu dostatečně zdůvodněna (podkapitola Výběr vzorku, zejména s. 13–14), stejně jako způsob práce s archivními prameny. Práce vznikla téměř výhradně na základě studia archivních fondů, dále byla využita relevantní odborná literatura týkající se tématu (především dějiny školství a pedagogiky). Autorka dokáže s archivním materiálem velmi dobře pracovat, přestože využívá podobné typy pramenů, nesklouzává k pouhé popisnosti a opisování výročních zpráv či školních kronik. Prameny tohoto typu využívá pro uvedení do kontextu a dobových souvislostí, ale zásadní části práce vznikly teprve díky jejich pečlivé analýze. Zjevná je rovněž autorčina velmi dobrá orientace v dobové školské legislativě a odkazy na zásadní reformy či nařízení, kterými se v průběhu sledovaného období měnily podmínky pro fungování učitelství ústavů.

Pozitivně je nutno hodnotit autorčinu schopnost formulovat hypotézy, jejichž potvrzení či vyvrácení poskytují právě údaje z archivních fondů. Autorka se dokázala vyhnout nadměrné popisnosti a soustředila se na zvolené aspekty učitelství vzdělávání, přičemž velkou pozornost věnuje profilu studentů a jejich rodinnému zázemí (s. 94–124). V závěru se kromě syntézy a komparace dílčích témat úspěšně pokouší o zformulování kolektivní biografie absolventů (mj. s. 129). Text může na první pohled působit zdánlivě stereotypně, např. při úvodních popisech dějin jednotlivých ústavů, při detailním čtení ale zjišťujeme, že právě shodné řazení údajů umožnilo komparaci a hledání odlišností, nebo naopak podobností a souvislostí (často personálních) mezi místně vzdálenými školami.

Práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do tří hlavních kapitol, které na sebe logicky navazují, obsahuje precizní poznámkový aparát, správně rozčleněný seznam pramenů a literatury a funkční, s textem propojené přílohy. Obsáhlé přílohy, vytvořené na základě pečlivé heuristické práce, dokládají zkušenost se zpracováním a využitím archivních pramenů a umění „přetavit“ řeč čísel a pramenů do ilustrativní podoby. Zároveň prokazují autorčinu schopnost analyticky pracovat s archivním materiálem.

V obsáhlém úvodu (s. 8–25) je dobře zdůvodněno zvolené téma, vymezen cíl a metodologie. Využívané metody jsou dostatečně objasněny ve vztahu k typu pramenů a tématu práce. Autorka detailně charakterizuje prameny i literaturu, s nimiž pracovala, vysvětluje strukturu práce. Logické je řazení hlavních kapitol: po základním přehledu dějin učitelství následuje historie výše uvedených konkrétních škol včetně jejich porovnání (s. 82–86) a poté část věnovaná jejich studentům, členěná do šesti podkapitol. Především tato část je vhodně propojena s grafy a tabulkami v přílohách.

Bc. Veronika Kosová předložila k obhajobě kvalitní a vysoce nadstandardní diplomovou práci, čerpající z archivních pramenů a relevantní odborné literatury. Vysoká úroveň spočívá nejen v kvantitě textu, ale především ve způsobu zpracování a vyhodnocení získaných poznatků. Práce byla průběžně konzultována, má výbornou stylistickou i jazykovou úroveň a splňuje rovněž všechny formální náležitosti.

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem předkládanou diplomovou práci

doporučuji k obhajobě.

Hodnocení:

.....

PhDr. Marie Bahenská, Ph.D.

Historický ústav FF UHK

V Praze 13. 8. 2021.